

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.27 (3339) ●

● ЧАЦВЕР, 18 ЛІПЕНЯ, 2013

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Новыя рысы даўняга сяброўства
Стар. 2

Добрая ў Тальяці гаспадыня ў хаце!
Ганаровы тытул кіраўніцы беларускай суполкі “Нёман” Людміле Дзёмінай нядаўна прысвоілі яе сябры і паплечнікі
Стар. 3

“Чараўніцы” вяртаюцца
Сёлета ўвесну ў канцэртнай зале “Мінск” з поспехам прайшоў першы пасля доўгага перапынку канцэрт вядомага раней жаночага ансамбля
Стар. 4

ТРАДЫЦЫ

Чароўная прыгажосць у купальскім вобразе

Гэтае народнае свята па-ранейшаму сагравае душы ўсіх беларусаў, дзе б яны ні жылі

Суполка “Нёман” і яе спеўны гурт “Купалінка” сёлета зладзілі прыгожае Купалле ў прывольскім сяле Шыраева Самарскай вобласці. Чаму так хораша й крыху шчымліва робіцца на душы, калі выплываюць з памяці ранейшыя, асветленыя сполахамі вогнішча ў начы, успаміны пра таямнічае, непаўторнае Купальскае свята? Можа, таму, што ў гэтую пару мы востра, ну аж дыханне перахоплівае, адчуваем крэўную сувязь з прыроднымі стыхіямі, з духамі продкаў, з маці-зямліцай ды самім Сусветам? Колькі ж чароўнай прыгажосці ёсць у купальскім абрадзе! Як вядома, Купалле спрадвеку было адным з самых яркіх ды шанаваных святаў ва ўсходніх славян. Паглядзіце: і праз больш чым тысячагадовую нашу хрысціянскую гісторыю праступае магутная сіла язычніцкай традыцыі. Значыць, ёсць у Купаллі і моцная праўда, і веліч, і прыгажосць!

Можна паглядзець на Купалле і чыста рацыянальна. Даследчыкі заўважаюць: значнасць свята абумоўлена тым, што

адзначаюць яго на мяжы двух перыядаў сонечнага гадавога цыклу. Магчыма, маюць рацыю энтузіясты, якія і Купалле адзначаюць “па Сонцы”, у пару найбольшай яго актыўнасці, якая прыпадае на трэцюю дэкаду чэрвеня. Як вядома, менавіта становішча Сонца на небе і вызначала раней большасць святаў са старажытнага земляробчага календара. А перыяд з 22 па 25 чэрвеня ёсць і ў наш час пара найвышэйшай сонечнай актыўнасці. Потым Сонца, як вядома, пачынае хадзіць па небе ўсё ніжэй, яно, вобразна кажучы, паварочвае ці “зрушвае” на зіму. У выніку “зруху” свяціла ў наступныя месяцы, аж да Каляд, паступова “згасае” ды быццам слабее: дзень карацее, а ноч даўжэе.

Да свята мы, беларусы Тальяці, рыхтаваліся вельмі старанна. Хацелася высветліць і такое: чаму нават у словах песняў купальскіх так цесна знітаваныя два свята: “Сёння Купала, а заўтра Ян”. Заўважце: адно свята язычніцкае, а другое — хрысціянскае... → **Стар. 3**

Купальскае свята на Волзе

Сувязь пакаленняў у асобах

Выстава работ фотакарэспандэнтаў Беларускага тэлеграфнага агенцтва “Дзень Незалежнасці” адкрылася ў Музеі сучаснай беларускай дзяржаўнасці

У экспазіцыі 19 работ фотамастакоў Наталлі Аблажэй, Віктара Талочкі, Руслана Кабяка, Леаніда Шчаглова і іншых. На кожным здымку — рэальныя героі з рэальнымі пачуццямі: тыя, хто будаваў Беларусь у мінулым, і тыя, хто прымножыць яе багацце ў будучыні.

Галоўная тэма выставы — пераемнасць і сувязь пакаленняў. Паводле слоў выконваючага абавязкі загадчыка музея Сяргея Ісаковіча, Дзень Незалежнасці — шматграннае свята, якое можна праілюстраваць рознымі здымкамі. Музейныя спецыялісты акцэнтавалі ўвагу на героях, якія, не шкадуючы ўласнага здароўя і жыцця, вызвалілі Радзіму і дамагаліся права распараджацца ўласным лёсам.

Наша спадчына

Галіна Gryshkavets

Вядомы фальклорны гурт выступіў на прыёме ў Парыжыз нагоды Дня Незалежнасці Беларусі

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ў Францыі Павел Латушка ў сваім выступленні перад беларускімі і замежнымі гасцямі падкрэсліў зацікаўленасць Беларусі ў супрацоўніцтве з Францыяй, а таксама з ЮНЕСКА, штаб-кватэра якой размешчана ў Парыжы. Беларускі дыпламат акцэнтаваў увагу на важнасці захавання культурнай разнастайнасці і фальклорнай спадчыны розных народаў. Дарэчы, сёлета спаўняецца 10 гадоў з моманту прыняцця ЮНЕСКА Міжнароднай канвенцыі аб ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыны, удзельніцай якой з’яўляецца і Беларусь.

Пацвярджэннем таго, што ў Беларусі надаецца вялікая ўвага развіццю народнай творчасці, стала выступленне гурта “Купалінка” Бельдзяржфілармоніі. У Парыжы ва ўрачыстай абстаноўцы адкрылася і выстава работ беларускіх мастакоў Віктара Альшэўскага, Георгія Скрыпнічэнкі, Кастуся Качана.

ТАЛАКА

Ёсць нагода для знаёмства

“Клуб беларусаў Смаленскага краю” ствараецца ў старажытным горадзе ў юбілейны для яго год

Якія мы, беларусы? Даводзіцца чуць розныя меркаванні на гэты конт. А большасць суб’яднаў сходзіцца ў вызначэнні: мы — вельмі талерантны, цярплівы, працавіты, добразычлівы, прыязны народ, які і сам вельмі не любіць прымусу, ды і асцерагаецца іншых прыгнётам ці неасцярожным словам пакрыўдзіць. Нядаўна, 5 ліпеня, у адным з кафэ Смаленска, які сёле-

та адзначае 1150-годдзе, сабраліся людзі, крэўна звязаныя з Беларуссю. Сярод іх былі, у прыватнасці, начальнік Галоўнага ўпраўлення Цэнтрабанка Расіі па Смаленскай вобласці Міхаіл Чахуноў, супрацоўнікі адміністрацыі вобласці Ігар Сакалоў, Расціслаў Роўбель, Ігар Янгіраў, акадэмік Расійскай акадэміі медыцынскіх навук Аляксандр Дарасевіч, дырэктар таварыства

“Приорстрой” Вячаслаў Сцяпанаў, дарадца старшыні савета дырэктараў таварыства “Смаленскі Банк” Васіль Казленя і аўтар гэтых радкоў. На тым паважаным сходзе і было прынята рашэнне аб стварэнні грамадска-дзелавой суполкі “Клуб беларусаў Смаленскага краю”. Прысутныя аднагалосна абралі старшыню клуба, ім стаў Ігар Анатольевіч Сакалоў — намеснік начальніка дэ-

партаментна эканамічнага развіцця, інвестыцый, знешнеэканамічнай дзейнасці і прадпрымальніцтва Смаленскай вобласці. Для тых, хто жадае наладзіць кантакты з смаленскімі беларусамі, нагадаю: наш зямляк нарадзіўся 5 жніўня 1973 года (хутка юбілей!) у горадзе Клімавічы, на Магілёўшчыне, мае тры вышэйшыя адукацыі, жанаты, у сям’і расце сын. → **Стар. 2**

КАНТАКТЫ

Новыя рысы даўняга сяброўства

На пачатку ліпеня ў Астане, у Цэнтры мовы і культуры “Беларусь” пры Еўразійскім нацыянальным універсітэце імя Льва Гумілёва, прайшоў круглы стол, прымеркаваны да Дня Незалежнасці Беларусі

Пра тое, наколькі даўня і цесныя стасункі ў Беларусі з Казахстанам, сведчыць такі факт: адна з цэнтральных вуліц Астаны названа імем ураджэнца Нясвіжа, вядомага этнографа, пісьменніка Адольфа Янушкевіча. Лёс, рэвалюцыйная дзейнасць занеслі сябра вялікага паэта Адама Міцкевіча ў наш стэпавы край. “Са студзеня 1842 года працаваў у Пагранічным упраўленні сібірскіх кіргізаў. Шмат падарожнічаў па казахскіх стэпах, асвоіў казахскую мову, запісаў казахскі фальклор” — гэта з яго цікавай біяграфіі. Дарэчы, 9 чэрвеня споўнілася 200 гадоў з часу нараджэння Адольфа Янушкевіча. І мы вельмі ўдзячны слаўнаму сыну Беларусі за яго гісторыка-этнаграфічныя запісы пра казахаў, а ягоная кніга “Дзённікі і пісьмы з падарожжаў па кіргізскіх стэпах” перакладзена на розныя мовы.

У апошні ж час традыцыі ўзаемапавагі ды сяброўства, сацыяльна-эканамічнага супрацоўніцтва між народамі Беларусі і Казахстана падняліся на вельмі высокі ўзровень. І ёсць шэраг сведчанняў таго, што стасункі паміж брацкімі народамі — цёплыя і шчырыя. Такое збліжэнне стала магчымым дзякуючы намаганням прэзідэнтаў абедзвюх краін, дынамічна развіваюцца двухбаковыя стасункі паміж краінамі ў галіне адукацыі, навукі і культуры. Пра тое гаварылі на круглым stole “Казахстан і Беларусь: сацыяльна-эканамічныя і культурна-адукацыйныя стасункі на новым этапе”, які нядаўня прайшоў у Астане.

Нагадаю: па ініцыятыве кіраўніцтва Казахстана і Бела-

русі створаны ў 2012 годзе два адметныя цэнтры. На базе Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта тады адкрыўся Цэнтр мовы, гісторыі і культуры імя Абая. А на базе Еўразійскага нацыянальнага ўніверсітэта імя Льва Гумілёва пачаў працаваць Цэнтр мовы і культуры “Беларусь”. Мы ладзім шэраг мерапрыемстваў, якія спрыяюць развіццю ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Казахстанам. У прыватнасці, Цэнтр у Астане дапамагае больш плённа працаваць Навукова-адукацыйнаму кансорцыуму паміж ВНУ і НДІ Беларусі і Казахстана, мы спрыяем рэалізацыі праграм і праектаў паводле міжнародных пагадненняў паміж краінамі.

Удзельнікі круглага стала сустраліся ў Цэнтры мовы і культуры “Беларусь”

У кансорцыуме, што дзейнічае з 25 мая 2011 года, прадстаўлены ўжо 19 ВНУ і НДІ Беларусі і 14 ВНУ Казахстана. Дзякуючы яму казахстанскія магістранты, дактаранты праходзяць стажыроўкі ў вядучых ВНУ Беларусі, а беларускія прафесары чытаюць курсы лекцый у ВНУ Казахстана, праводзяць майстар-класы. І фундаментальныя даследаванні

вучоныя вядуць сумесна. Каардынуюць дзейнасць кансорцыума Еўразійскі нацыянальны ўніверсітэт імя Л. Гумілёва і Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт.

На круглым stole з прывітальнымі словамі выступілі прарэктар ЕНУ імя Льва Гумілёва Дыхан Камзабекулы і часовы павераны ў справах Беларусі ў Казахстане Алег Марозаў. Першы павіншаваў брацкі народ Беларусі з нацыянальнымі святам, адзначыў: усе нягоды, якія прыйшліся на Казахстан і Беларусь у часы Вялікай Айчыннай вайны, толькі ўмацавалі

арганізацыі сельскай гаспадаркі выкарыстоўваецца ў Казахстане. Газіат Імакава абрунтавала, чаму развіццё стасункаў паміж нашымі краінамі ёсць не проста лагічны працяг ранейшых традыцый, а і эканамічная неабходнасць. Жанар Лясбекава прапанавала больш увагі надаваць такой галіне навукі, як палітычная геаграфія: гэта можа быць на карысць абедзвюх краін. Дзіяна Казбекава дапоўніла яе: Беларусь і Казахстан шмат сродкаў укладваюць у развіццё аграрнага сектара, і варта выкарыстоўваць на працоўкі сяброў. Таісія

Мармантава ў дакладзе “Усход — Запад: механізмы крос-культурнага ўзаемадзеяння” падкрэсліла, што цяпер варта ўсяляк спрыяць развіццю якасцяў, якія існавалі ў нашых народаў заўсёды: талераннасць, памяркоўнасць, умненне шанавання думку іншых і пры тым не губляць уласных перакананняў.

Разглядаўся шырокі спектр меркаванняў па кірунках далей-

шага супрацоўніцтва. Думкамі дзяліліся першы сакратар Пасольства Беларусі ў Казахстане Вадзім Свярчкоў, дырэктар Казахстана-Беларускага цэнтры навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва Карлыгаш Баргекава, дырэктар Казахстана-Беларускага комплексу па новых тэхналогіях і інавацыях Балат Бегаліеў, намеснік дырэктара Дэпартамента міжнароднага супрацоўніцтва Сяргей Лісняк, начальнік аддзела Навукова-тэхнічных праграм Думан Арынбекаў, паэт Уладзімір Пятроў, намеснік дэкана па навучы Факультэта сацыяльных навук Куралай Сейтказіна, навуковы супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута “Сучасныя даследаванні” Дзіяна Казбекава і Жанар Лясбекава.

У Цэнтры мовы і культуры “Беларусь” была прадстаўлена і выстава кніг па тэме круглага стала. Уладзімір Пятроў, ураджэнец Беларусі раскажаў пра сваю творчасць (у яго ўжо 17 зборнікаў вершаў!), прачытаў некаторыя з твораў. Ад імя беларускага Пасольства Алег Марозаў перадаў нашаму Цэнтру прэзентацыйныя матэрыялы пра Беларусь, а Дыхан Камзабекулы ад імя кіраўніцтва ЕНУ ўручыў яму памятны сувенір і віншавальны ліст.

Карлыгаш Баргекава, дырэктар Казахстана-Беларускага цэнтры навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва Еўразійскага нацыянальнага ўніверсітэта

ТАЛАКА

Ёсць нагода для знаёмства

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Беларусаў у Смаленскай вобласці шмат: паводле перапісу насельніцтва 2010 года — больш за дванаццаць тысяч. Нашых супляменнікаў можна часта сустрэць у калідорах улады: яны займаюць пасады ў адміністрацыйных вобласці, сярод кіраўнікоў раённых, гарадскіх, пасялковых утварэнняў. Паспяхова кіруюць землякі буйнымі арганізацыямі, малымі фірмамі, працуюць дзеля росквіту Смаленшчыны.

Мне прыемна паведаміць

чытачам “Голасу Радзімы”: у выдатны ліпенскі дзень у выдатным горадзе Смаленску нарадзілася суполка выхадцаў з Беларусі. Яны згуртаваліся, каб, як казаў класік, “людзьмі звацца” і дапамагаць сваімі справамі кіраўніцтву вобласці, градоў і раёнаў Смаленшчыны ўмацоўваць міжнацыянальны мір, згоду, садзейнічаць саюзна-

му будаўніцтву, прапагандаваць гісторыю, культуру, дасягненні брацкіх народаў і дзяржаў. Цяпер рыхтуюцца неабходныя дакументы і хутка, у жніўні-верасні, у гатэлі “Новы” плануецца правесці ўстаноўчую канферэнцыю “Клуба беларусаў Смаленскага краю”. Дарэчы, цяпер у суполцы прадугледжаны такія ўдзел: сябры, ганаровыя

члены, ганаровыя госці, госці, калектыўныя члены, а таксама (увага!) беларускі зяць і беларуская нявестка.

Уступіць у суполку могуць не толькі выхадцы з Беларусі, але і тыя, хто служыў, працаваў, жыў пэўны час у Беларусі ці мае родыя беларускія карані. Карацей, можна сказаць: “Усе сцягі — у госці да нас, гэта значыць — у Смаленск!”

Алег Кандыба, прэзідэнт Маскоўскага клуба беларусаў, віцэ-прэзідэнт таварыства “Смаленскі Банк”

Дзякуй за віншаванні!

Рэдакцыя атрымала шэраг віншавальных лістоў з розных краін

З Днём Незалежнасці калектыў рэдакцыі, усіх суайчыннікаў віншавалі нашы землякі з Казахстана, Узбекістана, Украіны, Латвіі, Расіі. Яны ганарыцца тым, што Рэспубліка Беларусь дынамічна развіваецца, дапамагае суайчыннікам з замежжа мацаваць культурныя сувязі з Бацькаўшчынай.

Дзякуем за віншаванні, сябры! І за вашу вялікую супольную працу на карысць Радзімы!

ЛІНІЯ ЛЁСУ

Добрая ў Тальяці гаспадыня ў хаце!

Ганаровы тытул кіраўніцы беларускай суполкі “Нёман” Людміле Дзёмінай прысвоілі яе сябры і паплечнікі

Вікторыя Бугакіна

Спачатку — колькі слоў пра нашу суполку і яе кіраўніцу. Усяго ў Тальяці звыш чатырох тысяч беларусаў. Актыўна працуе мясцовая грамадская арганізацыя “Беларуская нацыянальна-культурная аўтаномія “Нёман” гарадской акругі Тальяці”, у якой каля сотні чалавек, Ініцыявала яе стварэнне, рэгістрацыю менавіта Людміла Дзёміна, якая і ўзначальвае суполку больш за восем гадоў.

Яна пераехала з сям’ёй у Тальяці ў студзені 1986-га і адразу ж, успамінае, уключылася ў грамадскае жыццё горада. Кожны ў яе сям’і ведае і любіць Беларусь. Сын Сяргей Шылкін — намеснік старшыні праўлення суполкі па рабоце з моладдзю і сувязях са СМІ. Гэта ён стварыў у Тальяці дзіцячы гурт “Зорачкі”. Унук Людмілы, Віталій, з пяці гадоў (а цяпер яму 13) — удзельнік ансамбля і ўвогуле ўсіх мерапрыемстваў суполкі. Ён удзельнічаў у міжнародным праекце “Ці ведаеш ты Беларусь?”, адзначаны граматай і каштоўным падарункам. Унучка Марыя (пяць гадоў) любіць спяваць народныя песні “Беларусачка”, “Купалінка”, “Ой, ляцелі гусі з броду”, марыць выступаць на вялікай сцэне. А нявестка Таццяна робіць беларускія народныя лялькі, хоча навучыцца граць на цымбалах, якіх, праўда, у нашай суполкі пакуль няма.

І, безумоўна, душой і сям’і (цяпер, апроча Дзёміных, у яе ўваходзяць Шылкіны і Барсуковы), і суполкі з’яўляецца Людміла Іванаўна. Кожную нядзелю яна гатуе драпікі або калдуны ці бабку. На сталае заўсёды беларускія сурвэты і сурвэткі. Сям’я ўся — музычная і пеўчая. Усе мы любім прыходзіць да спадарыні Людмілы ў госці, каб паслухаць гаспадыню, пагартаць газету “Голас Радзімы”, якая ёй дасылаецца. Дзякуючы Дзёмінай у Тальяці з’явілася вялікая колькасць людзей, якія наава ці ўпершыню палюбілі Беларусь.

Адкуль яе карані? “Родам я з Бабруйска, — кажа Людміла Іванаўна. — Там і сын нарадзіўся, а нявестка — кубанская казачка. Калі Сяргей жаніўся, я Тані сказала: можаш называць мяне па імя і па бацьку, бо маці у цябе адна... А яна: “У нас, казакаў, маці мужа прынята таксама мамай называць”. І вось 15 год, як мы, слава Богу, жывем дружна. Унук і ўнучка нарадзіліся тут, у Тальяці. Але іх бацькі хочучь, каб яны ведалі мову, культуру і традыцыі беларусаў. Віталік лёгка чытае беларускія вершы, разам са мной і сястрыцай спявае беларускія песні. І кожнае лета мы ўсе разам едзем на машыне ў родны для мяне і Сяргея Бабруйск”.

І не пералічыць усе добрыя

справы Людмілы Дзёмінай у “Нёмане”. Створаны ансамблі беларускай песні “Купалінка”, дзіцячыя “Зорачкі”, студэнцкая арт-група “Спадчына” і малады яшчэ дзіцячы калектыў “Купалінскія зорачкі”. Па ініцыятыве Людмілы Іванаўны падпісаны пагадненні паміж “Нёманам” і Ваўкавыскім раёнам Гродзеншчыны, а ў самім Тальяці — з 46-й школай, 4-й дзіцячай музычнай школай, дзіцячым домам “Адзінства”, дзіцячай школай мастацтваў імя Балакірава. Наладжаны цесныя сувязі з іншымі. Канцэртныя выступленні і тэматычныя вечары, якія праводзіліся нашай аўтаноміяй, палюбіліся не толькі жыхарам Тальяці і Самарскай вобласці, але і Масквы, і Беларусі, асабліва ж — Ваўкавыскага раёна, куды мы выязджалі ў 2011 і 2012 гадах.

Людміла Іванаўна — актыўная і творчая асоба. Яна і арганізатар, і кіраўнік ансамбля “Купалінка”, і назменная яго салістка. Піша для гурта сцэнарыі ды вершы. Неад-

Людміла Дзёміна — “Гаспадыня-беларусачка”

Цёпла і сардэчна творчыя гурты з Тальяці прымалі ў Ваўкавыску

назова выходзіла пераможцай праектаў “Беларуская песня над Волгай” і “Беларуская песня ў Тальяці”. Наша сяброўка нясе і шэраг іншых грамадскіх нагурак: яна член праўлення грамадскіх саветаў гарадской думы Тальяці, Цэнтра нацыянальных культур. Яе часта можна бачыць у дамах для ветэранаў і інвалідаў, у дзіцячых бальніцах. І ўзнагарод у яе — амаль два дзясяткі! Ёсць сярод іх граматы і дыпламы Міністра культуры Беларусі і губернатара Самарскай вобласці, пасла Беларусі ў Расіі і губернскай думы. Ёсць і ганаровыя званні.

Для Людмілы Дзёмінай ведаў ніколі не бывае замнога. Маючы ўжо тры адукацыі — тэхнічную, эканамічную і юрыдычную, цяпер яна стала студэнткай Самарскага абласнога вучылішча культуры і мастацтваў. Усе прадметы здае на “выдатна” — добры прыклад вуч-

ням арганізаванага ёю беларускага класа, што дзейнічае на базе 46-й школы. У ім вучуцца беларуская мова, гісторыя, культурныя традыцыі; па-беларуску вучні спяваюць песні і чытаюць вершы.

На заканчэнне — два пытанні да Людмілы Дзёмінай, якой мы 26 чэрвеня, напярэддні Дня Незалежнасці Беларусі, адзінагалосна прысудзілі найменне “Гаспадыня-беларусачка”. Якія дні яна лічыць найшчаслівымі? “Праведзеныя на беларускай зямлі — у Бабруйску, Ваўкавыскім раёне. Усюды нас так гасцінна і сардэчна сустракаюць, усюды так акуратна і чыста! Выдатныя тавары і прадукты. Добра дзяліліся мы і на рамантычным і каларытным Купаллі, на хлебасольных дажынках, невядомых раней у Самарскай вобласці”. А што-небудзь незвычайнае ў грамадскай дзейнасці было? “Вядома

ж! У Дзень горада ў нас звычайна праходзіць міжнародны дзіцячы фестываль гандбола. Прыязджаюць каманды з розных краін. І вось мы даведваемся, што з Беларусі прыбылі на аўтобусе — без спонсараў, за свой кошт — дзве каманды. У дарозе з харчамі было цяжкавата. Мы дапамаглі ім прадуктамі, хадзілі перажываць за іх на стадыён. А былі выпадкі, што і юныя госці нам дапамагалі. Неяк прыехалі да нас спартсмены з Гомеля. На той час у нас яшчэ не было свайго Дзяржаўнага сцяга, і яны нам яго прыслалі! Колькі радасці было!” — Людміла Іванаўна дастала з шафы той дарагі падарунак. І дадала: “Я люблю сваю Беларусь, ганаруся ёю. Беларусь — гэта маё жыццё”.

І тады мне адразу згадаліся словы з яе любімай песні: “Каб любіць Беларусь нашу мілую, Трэба ў розных краях пабываць...”

ТРАДЫЦЫ

Чароўная прыгажосць у купальскім вобразе

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Аказваецца, справа тут у светапоглядзе хрысціян. Вобраз Сонца, якое “сыходзіць”, стаў успрымацца як сімвал Іаана Прадцечы, ці Іаана Хрысціцеля, дата нараджэння якога супадае з днём летняга сонцавароту. Дарэчы, ва ўсходняй і заходняй хрысціянскай традыцыях гэты святы надзяляецца эпітэтамі: святло, сьветач — бо ён папярэднічае Сонцу, гэта значыць Ісусу Хрысту.

Усе ведаюць, што Купальскае свята моцна звязана з прыроднымі стыхіямі, найперш агнём зямным (вогнішча) і нябесным (сонца) ды вадой. Агонь у Купальскай традыцыі ўшаноўваюць, распальваючы вялікае вогнішча. І сонца шануюць, водзячы карагоды, а потым і сустракаючы яго ўранні — кажуць, у гэтую пару сонца “гуляе” ды “купаецца”, шле на зямлю незвычайнай прыгажосці праміня. Раней разводзілі вогнішча, тручы сухія трэскі, так здабывалі “жывы агонь”. У сярэдзінку страдраў ставілі шост з замацаваным на ім колам — таксама, дарэчы, сімвал сонца. Шмат купальскіх павер’яў і рытуалаў спалучана з раслінным светам, таму на свяце і ў нас былі перавязы з траў і кветак, на галовах — прыгожыя вянкы з разнатраўя. Мы, як і раней нашы продкі, вадзілі карагоды, спявалі песні. Ладзілі мы свята ў сяле Шыраева Самарскай вобласці шостага ліпеня. Прычым і для сябе, і для турыстаў: удзельнікі гурта беларускай песні “Купалінка” і актывісты “Нёмана” сустракалі гасцей пры волжскім прычале, стоячы на высокіх камянях, якія сімвалізуюць своеасаблівыя вароты. З ансамблем нашым гарманічна ўпісаліся ў Купальскую дзею і казачныя персанажы: Маруся, Кікімара, Вадзянік, Рускі волат, Русалка ды Баба Яга.

“Тэй, збірайся, народ, у наш вясёлы карагод!” — заклікалі гасцей на свята. У яго, вядома ж, былі і сучасныя рысы. Напрыклад, ладзіліся майстар-класы па званні купальскіх вянок, вырабе абрадавых лялек. Хлопцы і дзяўчаты шукалі ў начы магічную папараць-кветку, можна было ўсім пасмакаваць купецкай гарбаты. Святочны настрой захапіў многіх: мы разам з задавальненнем вадзілі карагоды, скакалі цераз вогнішча. Былі і конкурсы — знаёмлі тых, хто далучыўся да свята, з яго гісторыяй. Пазней пайшлі на Волгу пускаць вяночкі. І паплылі яны па рацэ, а з імі і заветныя нашы жаданні, якія, верым, спраўдзяцца. На Гасціннай паляне гурт “Купалінка” спяваў беларускія песні. У вячэрняй праграме былі не толькі карагоды і гульні: госці маглі пакаштаваць і сапраўднай медавухі.

З абеду і да позняй ночы “Купалінка” весяліла гасцей. Усім было цікава. Яно і зразумела: такое дзівоснае свята бывае адзін раз на год.

Людміла Іванава, г. Тальяці

Цяпер у гурта “Чараўніцы” шмат новых творчых планаў

МУЗЫЧНАЯ СКАРБОНКА

“Чараўніцы” вяртаюцца

У канцэртнай зале “Мінск” з поспехам прайшоў першы пасля доўгага перапынку канцэрт вядомага раней ансамбля

Іна Ганчаровіч

“Чараўніцы”, варта нагадаць, гэта першы прафесійны жаночы вакальна-інструментальны ансамбль у Беларусі. Быў створаны на пачатку 70-х пры ДOME культуры тэкстыльшчыкаў у Гродне. Тады была, як кажуць, эра ВІА ў Савецкім Саюзе: на хвалі захаплення моладзі рознымі плынямі заходняй музыкі было прынята “высокае рашэнне” аб стварэнні ў краіне гуртоў, якія пачнуць выдаваць свой музычны прадукт. Так пачыналіся “Поющие гитары”, “Весёлые ребята”, “Добры молодцы” ды іншыя гурты, у тым ліку і жаночыя: у Калінінградзе — “Балтийские чайки”, у Маскве — “Девчата”, а ў нас сталі папулярнымі “Чараўніцы”.

Нашы дзяўчаты глядзеліся на сцэне адметна: акрамя абавязковых для ВІА таго часу гітар, ударных і клавійных яны віртуозна валодалі і духавымі інструментамі, што традыцыйна лічыліся мужчынскімі — гэта труба, саксафон, трэмафон. Узлёт “Чараўніц” прыйшоўся на 1979-ы, калі на самым прэстыжным тады ў СССР конкурсе артыстаў эстрады ў Ленінградзе гурт заняў другое месца. І пачаліся выступленні па ўсім Саюзе, гастролі ў Польшчы, Венгрыі,

На адным з выступленняў ансамбля

Германіі, Балгарыі, Афганістане і нават у Афрыцы. У 1989-м іх адзіных з Беларусі запрасілі ў склад культурнай дэлегацыі на XIII Сусветны фестываль моладзі і студэнтаў у Пхеньян.

І заўсёды аншлаг! Беларусак любілі. Шчырая энергетыка, непаўторны вобраз і душэўныя, мілыя сэрцу песні. Помніце шлягер “Не за вочы чорныя”? Ён быў на слыху ва ўсіх. Прызнаюся, ніводнае наша студэнцкае застолле не абыходзілася без той песні. А на

пачатку 90-х “Чараўніцы” ціха сышлі са сцэны. Вось што гаворыць цяперашні арт-дырэктар ансамбля Людміла Пасмурцава: “Тады час быў такі: час пераменаў. Краіна дзялілася, руйнавалася наладжаная сістэма гастроляў і фінансавання. А мы прызвычаліся жыць па адладжаным графіку. Карацей, не змаглі адразу ўпісацца ў новыя эканамічныя ўмовы. Ды і мы за час існавання гурта пасталелі: за плячыма было па 10-15 гадоў гастрольнага жыцця. Для

жанчын гэта вельмі цяжка! Бо ў кожнай з нас былі сям’я, дзеці”.

І вось “Чараўніцы” зноў вяртаюцца на вялікую сцэну. Дапамагла ім зрабіць такі крок вядомая артыстка Надзея Мікуліч: яна таксама шмат гадоў таму пачынала шлях на эстраду ў тым ансамблі. “У 2011 годзе Надзея рыхтавала сольны канцэрт і проста паставіла нас перад фактам: “Вы будзеце выконваць песню “Зачарованая”! Адступаць не было куды, пачалі рэпетыраваць, — расказвае Людміла. — А калі выступілі ды зноў падыхалі сцэнай, зразумелі: гэта наш другі пачатак. Нас падтрымаў Рэспубліканскі дом ДТСААФ. На яго базе мы пачалі рэпетыцыі. А першы сольны канцэрт — гэта як лакмусавая паперка. Было відаць: мы ў добрай форме, нас яшчэ памятаюць і па-ранейшаму любяць. Сёння ў нас вялікія планы. Мы рыхтуем да новых канцэртаў. І будзем рыхтаваць сабе змену, ужо запрасілі ў гурт маладых артыстак. Цяпер задача першых “чараўніц” — падняць калектыў, заявіць пра сябе і добрую змену падрыхтаваць. Няхай жывуць “Чараўніцы” і далей, хай раскрываюць гледачам розных краін прыгажосць беларускай мовы і нашай народнай музыкі”.

Ноч вабіць загадкамі

Кацярына Аляксандрава

3 творчымі разважаннямі Гаўрылы Вашчанкі на тэму ночы могуць пазнаёміцца жыхары і госці Гомеля

Юбілейная персанальная выстава жывапісу народнага мастака Беларусі Гаўрылы Вашчанкі “Таямніца ночы”, прысвечаная 85-годдзю мастака, адкрылася ў Гомелі. На адкрыцці быў і сам юбіляр. У аснову экспазіцыі пакладзены некалькі дзясяткаў жывапісных палотнаў майстра, створаных у перыяд з 1991 па 2011 год. У гэтых работах ёсць матывы легендаў і прытчаў, што мяжуюць з фантазіямі сноў, якія цесна пераплятаюцца з лірычнымі пейзажамі і персанажамі начнога жыцця беларускага Палесся. Цёплыя і пяшчотныя вобразы на палотнах змяняюцца напружанымі і эмацыйнымі матывамі. Глыбокія і сур’ёзныя тэмы, здольныя выклікаць у гледачоў філасофскія развагі, суседнічаюць з рамантыкай начных прагулак і мілымі сэрцу куткамі роднай зямлі.

Сам майстар, калі прадстаўляў творы, казаў, што да тэмы ночы ён перыядычна звяртаўся ў творчасці і выстаўляў гэтыя работы паасобку на розных паказах. Цяпер жа, пад час падрыхтоўкі да юбілейнай выставы, нарадзілася ідэя сфарміраваць з іх цэласную экспазіцыю, прадставіўшы розныя дэталі цёмнай часткі сутак: вечар, світанне, маладзік, поўню... У карцінах адлюстраваны прыгажосць і загадкаваць, лірычнасць і трагічнасць ночы.

Наведаць выставу можна ў карціннай галерэі Гаўрылы Вашчанкі. Яна была створана ў 2002-м на аснове перададзенай у дар Гомелю калекцыі яго работ і збору твораў беларускіх майстроў.

У госці да “Маладосці”

Іван Іванаў

Папулярны часопіс сёлета святкуе 60-гадовы юбілей

Нядаўна з друкарні выйшла падрыхтаванае да ўгодкаў часопіса выданне “Скрозь “Маладосць””: Не самая сумная кніжка пра грошы, чорны шакалад, пісьменнікаў і літаратуру”. Нам паведамлілі з рэдакцыі: яго можна набыць у кнігарнях краіны ці ў офісе выдавецкага дома “Звязда” ў Мінску на вуліцы Захарава, 19. Дарэчы, кніга аднаўляецца заснаваная ў 1988-м серыя “Бібліятэчка часопіса “Маладосць”.

Ёсць прыемныя змены і на сайце часопіса ў інтэрнэце. У прыватнасці, там з’явіўся цікавы праект “Літаратурныя мясіны Беларусі”. Заслугоўвае ўвагі праект “Каляровая “Маладосць” — на сайце падаюцца тэксты з прыгожым афармленнем.

ЧУЛІ?

“Піліпка” ляціць у Чыкага

Яўген Дарэнкі

Мультипликацыйны беларускі хлопчык ужо заваяваў сэрцы гледачоў у Расіі, Беларусі і Чэхіі. Цяпер у яго маршрут — за акіяны...

“Піліпка” — гэта фільм вядомага беларускага майстра-аніматара Таццяны Кубліцкай. Ён быў прызнаны лепшым на 53-м Міжнародным кінафестывалі фільмаў для дзяцей і юнацтва ў Зліне (Чэхія). Уганараваны прэстыжнымі ўзнагародамі і 14-га кінафестывалу дзіцячага кіно “Казка”, які праходзіў у Маскве, і на 18-м Расійскім фестывалі анімацыйнага кіно ў Суздаль.

А цяпер вась “Піліпка” зноў “пакуе чамаданы”: фільмадпраў-

ляецца за акіяны, на Міжнародны кінафестываль у Чыкага, каб пакараць сэрцы амерыканскіх гледачоў. Стваральнікі мультфільма ўпэўненыя, што іх хлопчык з гэтай задачай справіцца паспяхова. Зрэшты, вы ж памятаеце сюжэт беларускай народнай казкі “Піліпка”, якая легла ў аснову мультфільма Таццяны Кубліцкай. Гэты добры, мілы хлопчык здолеў выйсці жывым з розных пастак, што расставіла яму ліхая Баба Яга, якая марыла зрабіць з яго “святую вячэру”. Беларускія майстры анімацыі зрабілі займальны фільм на 6 мінут 15 секунд па сцэнарыі Дзмітрыя Якутовіча, да яго напісаў музыку вядомы кампазітар Уладзімір Кандрусевіч.

Вядома ж, беларускі Піліп-

ка ментальна, так бы мовіць, уступае ў супарэчнасць з літаратурнымі вобразамі амерыканскіх хлопчыкаў, нахштальт Тома Сойера ці Гекльберы Фіна. Ён, хутчэй, іх антыпод. Гэта, я б сказаў, такі юны беларускі Махатма Гандзі з філасофіяй “неп-

раціўленне злу гвалтам”... Тым не менш, майстры анімацыі “Беларусьфільма” ўпэўненыя, што “Піліпка” спадабаецца і юным амерыканцам.

Міжнародны кінафэст дзіцячых фільмаў у Чыкага праводзіцца з 1984 года. Гэта найбуйнейшы ў Паўночнай Амерыцы тэматычны форум, на якім штогод дэманструецца больш за дзвесце гульні, анімацыйных і дакументальных карцін. Форум пройдзе з 25 кастрычніка па 3 лістапада. Дарэчы, беларускія майстры анімацыі ўжо перамагалі на кінафоруме ў Чыкага. Гісторыкі кіно памятаюць, як у 1986-м анімацыйны фільм “Ноч” рэжысёра Уладзіміра Пяткевіча быў уганараваны прызам “Сярэбраная пласціна”.